

Cleopatra Mihăilescu
Tudora Pițilă

art Klett

Istorie

Caietul elevului
Clasa a IV-a

Unitatea 1. Trecutul și prezentul din jurul nostru	5
Lecția 1. Ce este istoria?	6
Lecția 2. Timpul istoric și mediul geografic	7
Lecția 3. Familia. Arborele genealogic	8
Lecția 4. Comunitatea locală și națională. Comunități ale minorităților pe teritoriul României	10
Lecția 5. Copilăria de ieri și de azi	11
Lecția 6. Popoare de ieri și de azi	12
Lecția 7. Cunoașterea lumii prin călători	14
<i>Recapitulare</i>	16
<i>Evaluare</i>	17
<i>Sintetizez, progrez</i>	18
Unitatea 2. Epoci istorice. Evenimente, personalități, locuri istorice (I). Antichitatea și Evul Mediu	19
Lecția 1. Grecii – prima civilizație a Europei	20
Lecția 2. Dacii și romanii. Întemeierea poporului român	22
Lecția 3. Întemeietorii statelor medievale românești. Gelu. Dragoș. Basarab	24
Lecția 4. Figuri legendare ale Țării Românești. Mircea cel Bătrân (1386 – 1418)	26
Lecția 5. Vlad Țepeș (1448, 1456 – 1462, 1476)	28
Lecția 6. Ștefan cel Mare (1457 – 1504).....	30
Lecția 7. Iancu de Hunedoara (1441 – 1456)	32
Lecția 8. Mihai Viteazul (1593 – 1601)	34
Lecția 9. Transilvania – spațiu multietnic. Sat și oraș în Evul Mediu. Despre personalitățile minorităților	36
<i>Recapitulare</i>	38
<i>Evaluare</i>	39
<i>Sintetizez, progrez</i>	40
Unitatea 3. Epoci istorice. Evenimente, personalități, locuri istorice (II). Epoca modernă și Epoca contemporană	41
Lecția 1. Alexandru Ioan Cuza și Unirea Principatelor Române (1859)	42
Lecția 2. Cucerirea independenței (1877 – 1878) în timpul regelui Carol I	44
Lecția 3. Eroii ai Primului Război Mondial (1914 – 1918)	46
Lecția 4. Regele Ferdinand și Marea Unire	48
Lecția 5. România la cumpăna dintre milenii	50
<i>Recapitulare</i>	52
<i>Evaluare</i>	53
<i>Sintetizez, progrez</i>	54

Unitatea 4. Cultură și patrimoniu	55
Lecția 1. Locuri istorice în comunitate	56
Lecția 2. Construcții religioase și ctitorii lor	57
Lecția 3. Monumente și locuri istorice incluse în Patrimoniul UNESCO	58
<i>Recapitulare</i>	59
<i>Evaluare</i>	60
<i>Recapitulare finală</i>	61
<i>Evaluare finală (I)</i>	63
<i>Evaluare finală (II)</i>	64

Unitatea

1

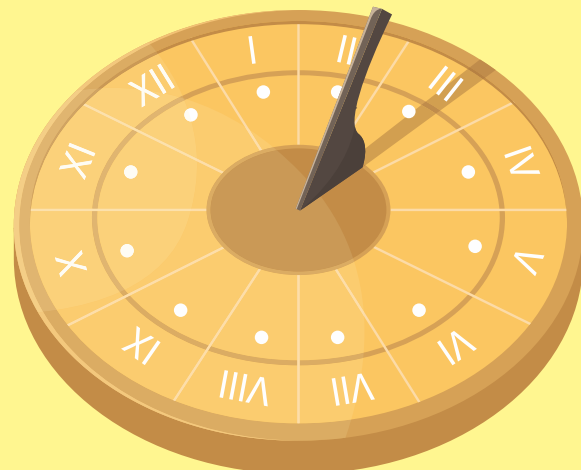
Trecutul și prezentul din jurul nostru

1. Ce este istoria?
2. Timpul istoric și mediul geografic
3. Familia. Arborele genealogic
4. Comunitatea locală și națională.
Comunități ale minorităților pe teritoriul României
5. Copilăria de ieri și de azi
6. Popoare de ieri și de azi
7. Cunoașterea lumii prin călători

Recapitulare

Evaluare

Sintetizez, progrez

„Istoria este cea dintâi carte a unei nații. Într-însa ea își vede trecutul, prezentul și viitorul.“
Nicolae Bălcescu (istoric)

1. Încercuiește litera corespunzătoare variantei corecte de răspuns.

- Istoria este știința care studiază:
  - a) evoluția speciilor de plante și animale;
  - b) mișcarea de rotație a Pământului;
  - c) evoluția societății omenești de la origini și până în prezent.
- Reconstituirea istoriei se face cu ajutorul:
  - a) dovezilor istorice;
  - b) hărților;
  - c) datelor istorice.
- Oamenii care studiază istoria se numesc:
  - a) exploratori;
  - b) istorici;
  - c) cercetători.
- Dovezile istorice se păstrează în:
  - a) magazine;
  - b) muzee, biblioteci, arhive;
  - c) fabrici.

2. Realizează corespondența între denumirile mărturiilor istorice și tipul de izvor pe care îl reprezintă.

	arme	podoabe	hărți	
	vase	inscripții	monede	
	izvor scris	izvor nescris		

3. Scrie, în casete, A (adevărat) sau F (fals), pentru a stabili valoarea de adevăr a enunțurilor date.

- Descoperirea surselor istorice se face de către arheologi.
- Arheologii efectuează săpături arheologice și analize de laborator.
- Istoricii furnizează informații prețioase pentru arheologi.
- Sursele istorice sunt păstrate în muzee, arhive, biblioteci etc.
- Cele mai importante surse istorice sunt cele scrise.

„Viața unui neam este adeseori hotărâtă [...] de către aria geografică pe care a trebuit să se dezvolte.“

Nicolae Iorga (istoric)

1. Completează enunțurile cu informații potrivite.

- Cele două repere cu ajutorul cărora studiem trecutul sunt _____ când s-a petrecut un eveniment și _____ unde s-a desfășurat acesta.
- _____ reprezintă momentul în care s-a desfășurat un eveniment în istorie.
- _____
_____ se numește *cronologie*.
- Timpul a fost împărțit în _____ mari perioade, numite _____.
- _____ reprezintă momentul de referință între cele două ere.

2. Ordonează cronologic epocile istorice, numerotând în casete.

- EPOCA MODERNĂ   EPOCA ANTICĂ   EPOCA CONTEMPORANĂ
- EPOCA STRĂVECHE   EPOCA MEDIEVALĂ

3. **Lucrați în perechi.** Precizați secolul și mileniul în care se plasează fiecare dintre anii indicați.

	85	801	1234	2006	325	1980
secolul						
mileniul						

4. Plasează, pe axa timpului, datele istorice de mai jos.

î.H.

d.H.

- 753 î.H.
- 271 d.H.
- 1457 d.H.
- 476 d.H.
- 3001 î.H.
- 44 î.H.

„Art. 1 – Familia are la bază căsătoria liber consimțită între soți.
 Art. 2 – Relațiile de familie se bazează pe prietenie și afecțiune reciprocă între membrii ei, care sunt datori să-și acorde unul altuia sprijin moral și material.“

Codul familiei

1. Marchează X în casetele din dreptul imaginilor care prezintă evenimente din viața unei familii.

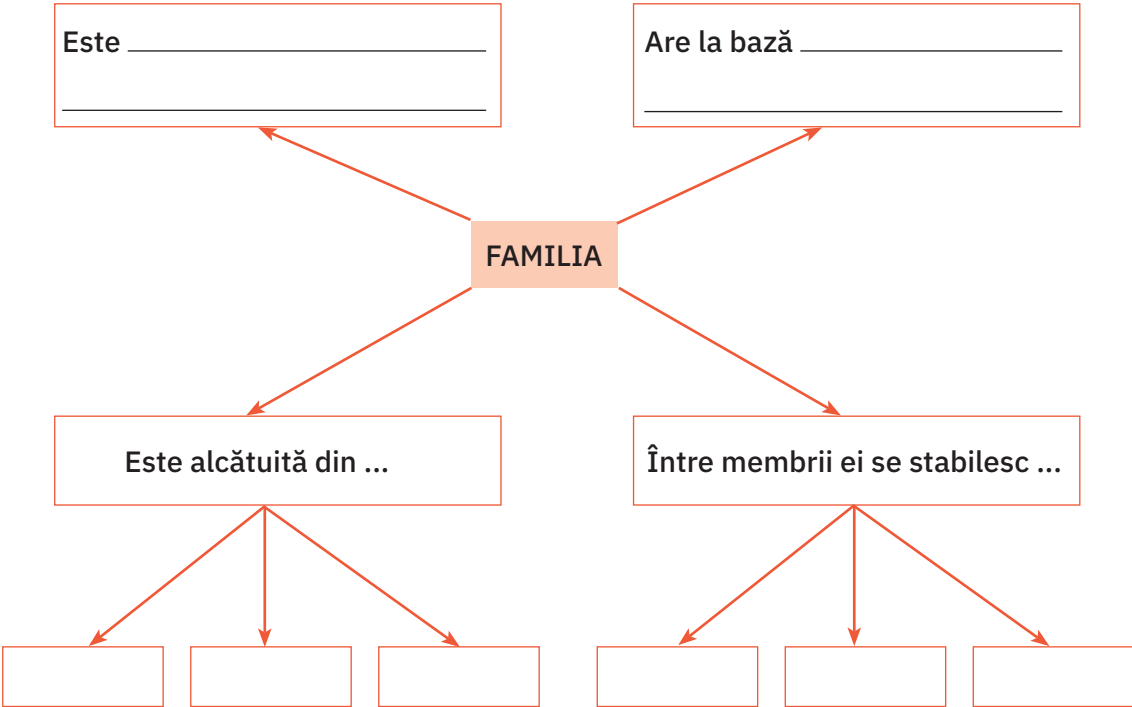

2. Încercuiește, în lista dată, trei evenimente importante din viața unei persoane.

- cumpărarea unei jucării, sărbătorirea Crăciunului, înscrierea la școală,
- căsătoria, achiziționarea unei case, participarea la o tabără, absolvirea unei școli,
- nașterea unui copil, întocmirea unui jurnal, aniversarea majoratului.

• Notează evenimentele alese în ordine cronologică.

3. Lucrați în perechi. Completați schema.

4. Alcătuieste un arbore genealogic al familiei tale, completând schema de mai jos.

BUNICI MATERNI

Lipește
o fotografie!

Lipește
o fotografie!

NUME: _____

PRENUME: _____

DATA NAȘTERII: _____

LOCUL NAȘTERII: _____

BUNICI PATERNI

Lipește
o fotografie!

Lipește
o fotografie!

NUME: _____

PRENUME: _____

DATA NAȘTERII: _____

LOCUL NAȘTERII: _____

↓

UNCHI/MĂTUȘI

NUME ȘI PRENUME: _____

• _____

• _____

• _____

MAMA

Lipește
o fotografie!

NUME: _____

PRENUME: _____

DATA NAȘTERII: _____

LOCUL NAȘTERII: _____

↓

UNCHI/MĂTUȘI

NUME ȘI PRENUME: _____

• _____

• _____

• _____

TATA

Lipește
o fotografie!

NUME: _____

PRENUME: _____

DATA NAȘTERII: _____

LOCUL NAȘTERII: _____

←

EU

Lipește
o fotografie!

NUME: _____

PRENUME: _____

DATA NAȘTERII: _____

LOCUL NAȘTERII: _____

←

COPII

NUME ȘI PRENUME: _____

• _____

• _____

• _____

→

FRĂȚII/SURORILE MELE

NUME ȘI PRENUME: _____

• _____

• _____

• _____

„Omul totdeauna, înainte de neam, și-a iubit familia, înainte de lume, și-a iubit neamul și partea de pământ, fie mare, fie mică, în care părinții săi au trăit, în care el s-a născut, a petrecut dulcii ani ai copilăriei. [...]“

Mihail Kogălniceanu, istoric și om politic

1. Subliniază, în lista de mai jos, doar cuvintele care denumesc posibile surse ale cunoașterii trecutului comunității în care trăiești.

documente, monede, morminte, așezări, munți, unelte,
arme, ape, sigilii, păduri, cronici, inscripții.

2. Notează A (adevărat) sau F (fals) în casetele din dreptul enunțurilor date.

- Orice comunitate are o istorie a sa.
- Dezvoltarea unei comunități este influențată de factori geografici și istorici.
- Grupurile de oameni de aceeași etnie care locuiesc pe teritoriul unei țări, care vorbesc o altă limbă decât cea națională și care au obiceiuri și tradiții proprii formează minoritățile.
- La oraș s-au păstrat cel mai bine obiceiurile și tradițiile străvechi.

3. Încercuiește litera corespunzătoare variantei corecte de răspuns.

- Lucrarea care oferă informații despre trecutul unei localități se numește:
  - a) biografie;
  - b) monografie;
  - c) memorii.
- Cea mai numeroasă minoritate din România este cea a:
  - a) germanilor;
  - b) romilor;
  - c) maghiarilor.

4. **Lucrați în grup.** Completați **cadranle** cu informații potrivite.

<p>a) Definiți noțiunea de <i>comunitate</i>.</p> <hr/> <hr/> <hr/>	<p>b) Precizați tipurile de comunități cunoscute.</p> <hr/> <hr/> <hr/>
<p>c) Enumerați minorități naționale din România.</p> <hr/> <hr/> <hr/>	<p>d) Numiți locuri unde se păstrează informații legate de evoluția unei comunități.</p> <hr/> <hr/> <hr/>

„Hai mai bine despre copilărie să povestim, căci ea singură este veselă și nevinovată. [...] Copilul, încălecat pe bățul său, gândește că se află călare pe calul său și-l aleargă cu voie bună, și-l bate cu biciul, și răcnește la el din toată inima. [...]“

Ion Creangă, scriitor

1. Notează T (trecut) și A (astăzi) în casetele din dreptul imaginilor care prezintă activități desfășurate de copii.

2. Încercuiește denumirea activităților pe care le poate desfășura un copil de vârsta ta în zilele noastre.

- cititul unei cărți;
- activarea într-un cerc/într-o formație;
- practicarea unui sport;
- frecventarea cursurilor școlare;
- munca într-o fabrică;
- navigarea pe internet;
- participarea la un cerc de pictură;
- ucenicia (învățarea unei meserii).

3. **Lucrați în perechi.** Comparați modul de viață al copiilor din trecut cu cel al copiilor de astăzi. Completați **diagrama** dată.

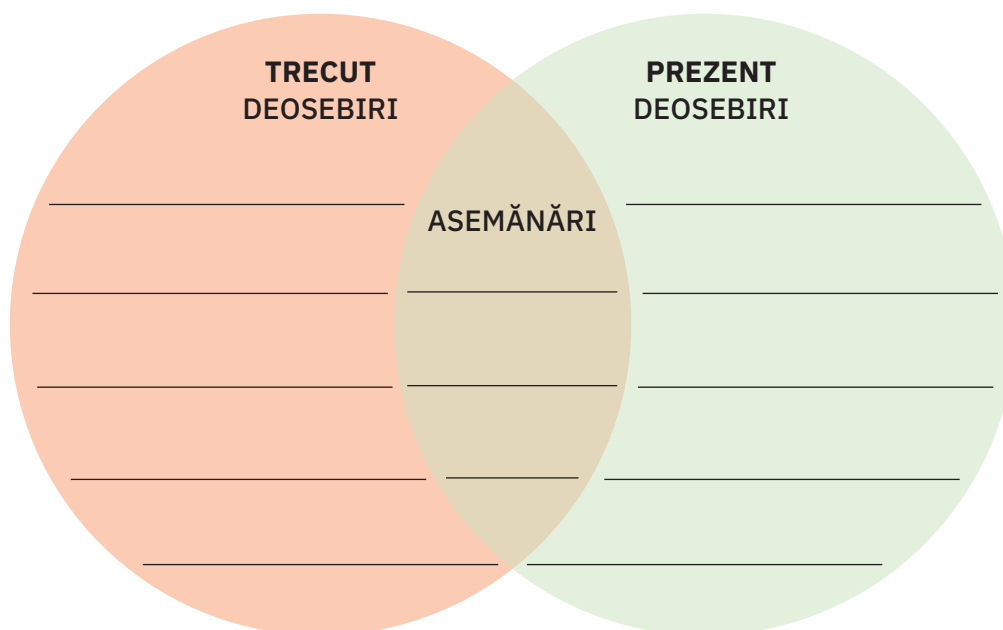

Fig. 1. Europa – popoare din Antichitate

Fig. 2. Europa – popoare de azi

1. Formulează întrebări referitoare la popoarele din trecut și din prezent ale Europei, care să înceapă cu unul dintre termenii dați.

CINE _____ ?

CE _____ ?

CUM _____ ?

CARE _____ ?

DE CE _____ ?

2. **Lucrați în echipă.** Observați și comparați hărțile alăturate. Completați tabelul dat, folosind informațiile oferite de acestea.

Poziția geografică a teritoriului	Numele înaintașilor	Numele actual
Vestul Europei, (azi) teritoriul Franței	gali (celți)	francezi

3. Precizează numele unor popoare europene actuale care au origine:

a) latină →

---

b) slavă →

---

c) germanică →

• Există în Europa popoare care nu sunt înrudite cu cele trei categorii amintite? Exemplifică.

„Plutește drept înainte și, dacă pământul pe care îl cauți nu există încă, fii sigur că Dumnezeu îl va crea într-adins pentru a-ți răsplăti îndrăzneala.“

Regina Isabela a Spaniei, sfat pentru Cristofor Columb

Fig. 1. Vasco da Gama, explorator portughez

Fig. 2. Fernando Magellan, navigator portughez

Fig. 3. Cristofor Columb, explorator italian

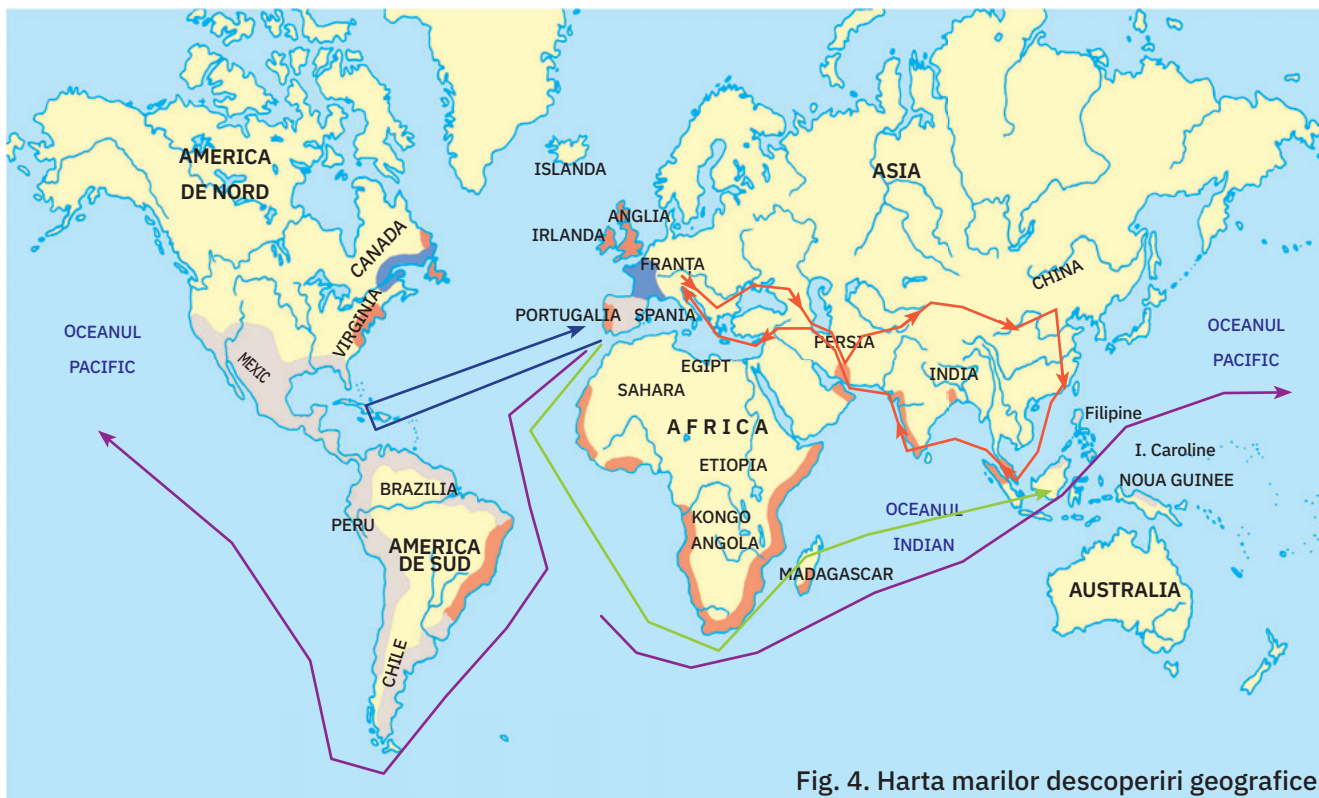
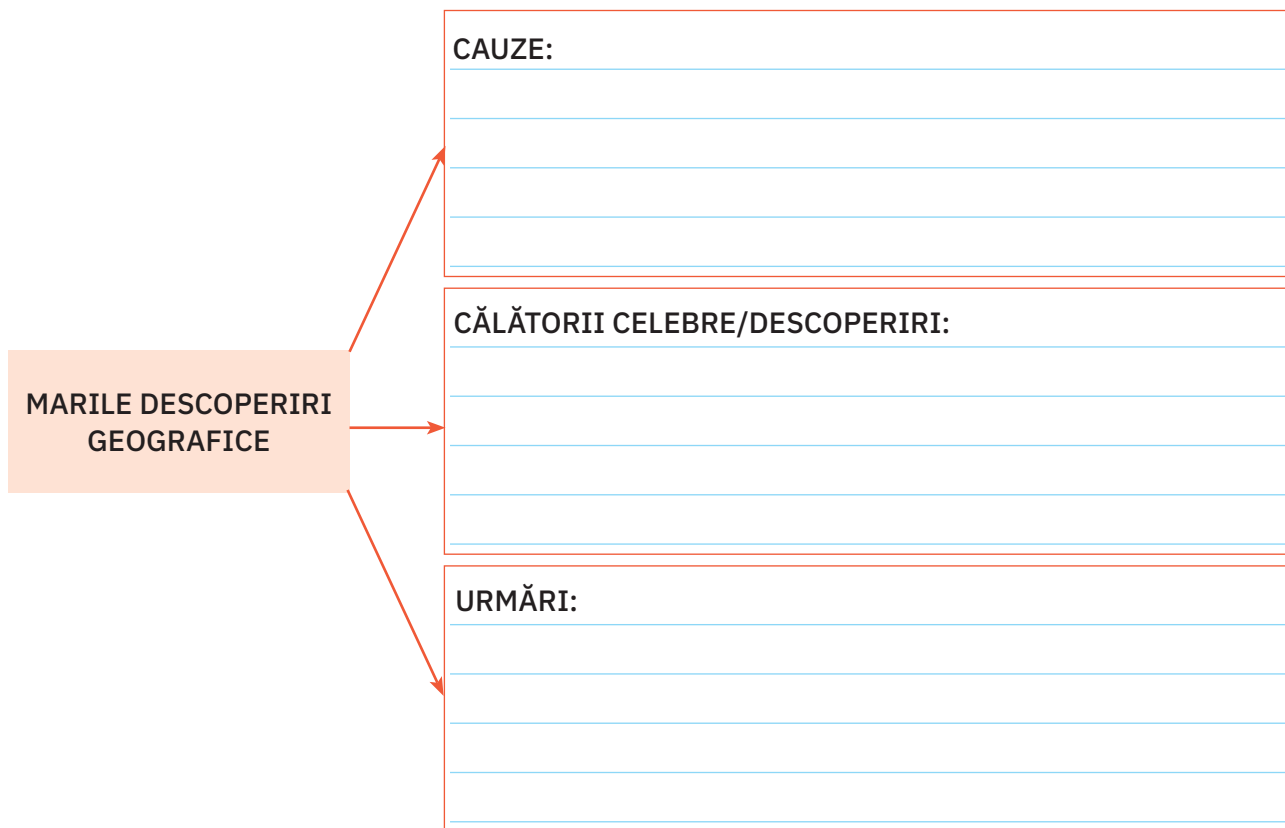

Fig. 4. Harta marilor descoperiri geografice

Legenda:

- > Expediția lui Marco Polo în Asia (1271 – 1294)
- > Prima expediție a lui Columb (1492 – 1493)
- > Expediția lui Vasco da Gama în jurul Africii (1497 – 1498)
- > Expediția lui Magellan în jurul lumii (1519 – 1522)

1. Completează schema de mai jos.

2. Observă harta alăturată. Scrie traseul marilor expediții geografice și importanța acestora.

Exemplu: Marco Polo → în Asia (China, Mongolia) – 1271 – 1294 → Drumul Mătăsii

• Cristofor Columb →

• Fernando Magellan →

3. Bifează caseta din dreptul enunțurilor adevărate.

- Marile descoperiri geografice au făcut cunoscute lumii civilizații și teritorii necunoscute până atunci.
- Evoluția lumii a fost influențată negativ în urma marilor expediții geografice.
- Marii călători și-au adus contribuția la îmbogățirea cunoștințelor geografice și la îmbunătățirea hărților.
- În urma marilor descoperiri și expediții geografice, au fost aduse în Europa specii noi de plante, animale, mirodenii și aur.

1. Marchează, pe axa timpului, datele istorice de mai jos. Notează, în dreptul lor, epoca în care s-au desfășurat.

- 753 î.H. (întemeierea Romei)
- 106 d.H. (cucerirea Daciei de către romani)
- 1918 (Marea Unire)

î.H.

d.H.

2. Încercuiește litera corespunzătoare variantei corecte de răspuns.

- Actul care atestă nașterea unei persoane este:
  - a) certificatul de naștere; b) certificatul de căsătorie; c) diploma.
- Oamenii care studiază istoria se numesc:
  - a) arheologi; b) istorici; c) cercetători.
- Momentul în care se petrece un eveniment istoric se numește:
  - a) izvor istoric; b) act istoric; c) dată istorică.

Hartă antică, izvor istoric scris

3. Completează enunțurile cu informațiile potrivite.

- Pentru localizarea unor evenimente istorice se folosesc _____.
- Viața oamenilor a fost influențată mereu de _____ în care trăiesc.
- Printre izvoarele nescrise se numără: _____.

4. Scrie, în casete, numele a trei documente importante din viața familiei tale.

5. Scrie numele exploratorului căruia îi este atribuită expediția amintită.

- primul zbor în Cosmos → _____
- prima călătorie în jurul lumii → _____
- descoperirea Americii → _____

1. Notează, în casetele alăturate, termenii definiți.

- Știința care se ocupă cu studiul societății omenești de la origini și până în prezent
- Grup care are la bază legături de sânge sau de căsătorie
- Grup de oameni care au interese, credințe și norme de viață comune

2. Ordonează cronologic momentele din viața unei persoane, numerotând în casete.

3. Trasează, pe harta dată, traseele expedițiilor indicate, respectând codul culorilor.

→ Cristofor Columb

→ Fernando Magellan

→ Marco Polo

S	●		
B	●	●	
FB	●	●	●

1. ● → completarea corectă a unui termen;
 2. ● → numerotarea corectă a unei casete;
 3. ● → indicarea unui traseu corect.

Autoevaluare

	1	2	3
S			
B			
FB			

Sunt:

